

ACȚIUNI DE SPIONAJ ALE GERMANIEI LA CONSTANȚA ȘI TULCEA ÎN ANUL 1915

Dr. Ion RÎȘNOVEANU*

Spying Actions of Germany at Constanta and Tulcea in 1915

Abstract: From the documents presented above, clearly results the hostile actions coming from the members of diplomatic team of Germany at Bucharest against Romanian State as time as between 1915 and 1916, the Central Powers were convinced by the imminent entering of Romania in the Great War.

Keywords: spying, hostile actions, Germany, documents.

Intensificarea confruntărilor între cele două blocuri politico-militare – Tripla Alianță și Tripla Înțelegere – a imprimat vieții internaționale, la începutul secolului al XX-lea, conflicte deschise care au dus la izbucnirea primului război mondial¹, efect al politicii Marilor Puteri europene care doreau împărțirea și reîmpărțirea sferelor de influență nu numai pe continent, ci și în Africa sau Asia.

Declanșarea războiului mondial a pus România în fața unor serioase probleme de natură politică și militară. Poziția sa geografică, la interferența sferelor de influență ale Marilor Puteri, în imediata apropiere a frontului balcanic și de est expunea țara pericolului unor presiuni militare și politice care ar fi putut duce la o iminentă invazie, fiind cunoscut faptul că ambele tabere aflate în conflict erau interesate în acapararea bogatelor sale resurse cerealiere și de petrol, precum și de luarea sub control a unor zone de interes strategic la Carpați și Dunăre; ultimele puteau constitui eventuale baze de operații pentru acțiuni de amploare vizând răsturnarea raportului de forțe stabilit pe frontul de est între Puterile Centrale și Antanta.

Materialele pe care le prezentăm în continuare provin din fondurile Arhivelor Naționale și reprezintă note sau rapoarte întocmite de diferiți cetățeni români care au fost recrutați de lucrători ai Consulatului german de la Constanța care au primit ordine stricte de la Berlin în vederea identificării și monitorizării acelor persoane publice care aveau o poziție ostilă față de Germania.

Din aceste documente reies, în mod clar, acțiunile ostile pe care atașații consulari germani le întreprindeau împotriva statului român în condițiile în care,

* Muzeograf, Muzeul Marinei Române.

¹ Ștefan Pascu (coord.), *Istoria militară a poporului român*, vol. V, Editura Militară, Constanța, 1988, p. 317.

în anii 1915 și 1916, situația pe frontul de vest era din ce în ce mai incertă și necesita atragerea României de partea Puterilor Centrale.

Am încercat, pe cât posibil, să nu intervenim asupra textului din dorința de a păstra intact spiritul acestuia, precum și caracterul de autenticitate al unor documente emise de agenții recrutați, cetățeni ai Statului Român, către Direcțiunea Poliției și Siguranței Generale.

xxx

Nota nr. 847 din 9 mai 1915 trimisă de Brigada Specială de Siguranță Tulcea către Direcțiunea Poliției și Siguranței Generale²

Am onoare a vă raporta că aseară pe la 8^{1/2} au sosit în localitate, venind de la Ghecet supușii germani: Erdmann A. Schaefer, dragoman la consulatul german din Galați; Adolf Blücher secretar al consulatului german din București; Erlfing Friedrich secretar al consulatului german din Brăila și Friedrich Springer comisionar din Berlin.

Numiții în acest oraș nu au venit în contact decât cu Dl. Rudolf Iunghaus agentul consular austro-ungar din localitate.

Astăzi cu vaporul românesc, doi din ei, și anume: Adolf Blücher și Erlfing Friedrich au plecat la Sulina, nu știm în ce scop, unde i'am semnalat telefonic Dlui Polițai, iar prin scrisoare agentului nostru de acolo.

Pe la ora 3 și 40 minute cei-l-lalți doi, însoțiți și de agentul consular Iunghaus, au plecat cu o trăsură în comuna Malcoci, acest județ.

Din supravegherea pe care am dispus să se exercite asupra lor, precum și din cercetările făcute până acum, ne'a fost cu neputință să aflăm care anume este scopul venirii lor aci.

Am dispus totuși continuarea cercetărilor și a supravegherei și imediat ce vom afla ceva, vă vom raporta la timp.

Pe acei cari s'au dus la comuna Malcoci, i'am semnalat companiei de jandarmi de aci cu adresa noastră telefonică No 839 de azi.

Șeful Brigăzei

s.s. Indescifrabil

Domnului Director al Siguranței Generale București

Nota nr. 178 din 2 iulie 1915 trimisă de Brigada Specială de Siguranță Constanța către Direcțiunea Poliției și Siguranței Generale³

² Arhivele Naționale, fond Direcția Poliției și Siguranței Generale, dosar 1500/1915, f. 1.

În ziua de 13 curent ora 4 p. m. ducându-mă pe șosea spre viile vechi la fabrica de bere Grüber am observat că sunt urmărit de secretarul consulatului austriac din localitate anume Sidorovici.

Văzând că numitul caută a-mi vorbi, am intrat în berăria Grüber unde văzându-mă singur a venit la mine Dl. Sidorovici și m'a invitat în salon pentru a-mi vorbi în patru ochi și unde mi-a spus următoarele:

Dle Frantz noi avem nevoie de serviciile Dtale pentru care te vom recompensa după cum ne vom înțelege.

Îmi spunea că mă va pune în contact cu o persoană de la care am să primesc instrucțiuni necesare.

Făcându-mă că primesc propunerea lui i-am spus că după 15 a lunii iulie ac. mă voi ocupa de serviciile Dlor și ne-am înțeles că în ziua de 16 curent ne vom întâlni iar pe la viile vechi.

Raportând aceste Dv. și după ordinele primite de la Dv. m'am întâlnit pe la orele 8 seara în ziua de 16 curent la fabrica de bere Grüber cu secretarul consulatului austriac Sidorovici, care mi-a spus că Dl Adolf Blücher prim-secretar al consulatului general german de la București este persoana acea de la care am să primesc instrucțiuni.

Mi-a făcut cunoscut că Dl Adolf Blücher va veni în ziua de 17 curent la ora 5 pm. la locuința lui Sidorovici unde mă va aștepta.

După instrucțiunile primite de la Dv. mam dus în 17 curent la ora 5 p. m. la locul sus arătat unde după câte va minute a venit și Dl A Blücher și care numai de cât a intrat în discuție cu mine, spunând că imi cere să fac numai informațiuni asupra acelor persoane care sunt rusofili, francofili sau anglofili și care fac propagandă în acest sens.

La aceste persoane trebuie să aflu situația lor morală și materială.

Pentru aceste servicii voi fi retribuit cu 150 lei lunar plus diurna specială pentru vreo informațiune mai importantă, bani pe care să-i primesc la fiecare 15 a lunii de la Dl Adolf Blücher.

Conform instrucțiunilor primite de la Dv ca aparență am primit această propunere și astăzi 18 curent la ora 8 pm. vom avea cu Dl Blücher o întâlnire în grădina școlii germane din localitate, unde mi se va arăta ordinul în scris de la consulatul german din București, după care va trebui să se facă informațiunile necesare.

După cum am constatat Dl Blücher care nu este detașat la consulatul german din localitate pentru lucrările consulare, ci pentru a face informațiuni, poate și propagandă în folosul statului german, cum a fost și B. Feindt dragoman la consulatul general german din București care însă după spusa lui Blücher nu a putut să ajungă la nici un rezultat.

³ *Ibidem*, f. 2.

Aseară Dl Adolf Blücher aștepta pe Dl. Kirchen de la societatea petroliferă din București cu care avea de vorbit urgent, dar care n'a sosit în localitate.

Nota nr. 178 din 19 iulie 1915 trimisă de Brigada Specială de Siguranță
Constanța
către Direcțiunea Poliției și Siguranței Generale⁴

Aseară la orele 8 p.m. conform instrucțiunilor primite de la Dv. am avut o întâlnire cu Dl Adolf Blücher secterarul consulatului general german din București, la școala germană din localitate.

Dl Blücher are niște imprimate foi volante un fel de foi personale, pe care sunt scrise numele și prenumele persoanelor mai jos notate cum și semnamentele lor, în afară de situația lor morală și materială. Numele persoanelor semnate la Dl Blücher ca germanofili și ca propagandiști contra Germaniei sunt următoarele: Dl Deputat Ion Roman, Dl Primar Virgil Andronescu, Dl avocat Irimescu, Dl avocat Cristescu, Dl Dtr Tălășescu, Dl Dtr Apostolescu, Dl Pariano, Dl Picolot funcționar la franco-română.

Pentru acești Dni Dl Adolf Blücher cere ca să se facă informațiuni asupra situației lor morală și materială.

Posedă o altă listă pe care sunt notați următoarele persoane ca germanofili: Dl Mircea Solacol, Dl avocat Ghețu, Traian Belu, Dl Crăciun de la Banca generală și Dtr Racovski; și pentru acești Dni Dl Blücher cere a se face informațiuni asupra stărei lor materiale și morale.

La ora 9¹⁵ seara am plecat de la Blücher ducându-mă la gară unde a venit și numitul, iar la sosirea trenului am observat că a sosit și Dl Ralian Kirchen directorul societății petrolifere Steaua Română din București și că Dl Blücher l'a întâmpinat în gară împreună cu Dl Louis Wütrich administrator la societatea Steaua Română Constanța și cu toți au plecat la hotel Palace, unde Dl Kirchen negăsind cameră s'a dus la biroul societății steaua Română din str. Gr. Cantacuzino No. 19.

Nota nr. 178 din 22 iulie 1915 trimisă de Brigada Specială de Siguranță
Constanța
către Direcțiunea Poliției și Siguranței Generale⁵

⁴ *Ibidem*, f. 4.

Azi la ora 8³⁰ a.m. am avut o întâlnire cu Dl A Blücher la școala germană cu care ocazie mi-a dat următoarele instrucțiuni:

Să aflu cine este persoana cu care se plimbă Dl Blondel Ministru Francez de la București; acest Dn ar fi de statură mijlocie cu par cărunț, cu barbă cărunță și stufoasă, îmbrăcat foarte simplu se plimbă prin port spre far.

Am mai văzut că Dl Blücher a primit o scrisoare de la Legațiunea germană din București în care i se cere să facă informațiuni asupra lui Louis Wütrich administrator la soc. Steaua Română și Louis Blanc care sunt semnalati ca spioni francezi.

Totodată am aflat că foile din care una alătur aci, după complectare sunt trimise la București legației germane.

Mai avea o listă pe care sunt scrise persoanele semnalate într'o notă a mea precedentă, la care mai sunt adăugate Dl avocat Gheorghe Teodorescu și Dl Pappleacu.

Nota din 23 iulie 1915 trimisă de Brigada Specială de Siguranță Constanța către Direcțiunea Poliției și Siguranței Generale⁶

Urmând relațiunile cu Dl Adolf Blücher și căutând a afla că ce scop urmărește cu foile complectate asupra unor persoane, mi'a spus următoarele:

Legațiunea germană din București are instrucțiuni de la guvernul de la Berlin, ca să le facă cunoscut numele și poziția acelor persoane care sunt dușmani germaniei, indiferent de naționalitate, că în curând va intra România pentru ocuparea Basarabiei și atunci se va ține socoteală de aceste persoane ca nu cum va să primească vreo funcțiune ci se va căuta ca aceste persoane să fie înlăturate de la ori ce funcțiune.

Am mai văzut o listă pe care erau trecuți ca germanofili următoarele persoane: Dl General Socec, Dl Locot-Colonel A. Grigorescu, Locot-Comandor Frunzănescu, Dl. Dtr Pilescu și Dl Titus Cănnău.

⁵ *Ibidem*, f. 6.

⁶ *Ibidem*, f. 7.